

Asia: Kankalonselän tuulivoimahanke, Kauhajoki, ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA)
(EPOELY/3300/2023)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Elements Suomi Oy suunnittelee Kauhajoen kaupungin ja Karijoen kunnan alueelle 35 voimalan Kankalonselän tuulivoimahanketta. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 350 m ja hankealueen pinta-ala on n. 3600 ha. Hankkeen sähkönsiirron osalta tarkastellaan 17,5-27 km pitkää 400+110 kV ilmajohtoa joko Teuvan Kärppiön sähköasemalle tai Kristiinankaupungin Åbackiin rakennettavalle sähköasemalle tai Isojoen Lähteenkylään rakennettavalle sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin ja kalastoon.

Hankealueelle toteutetaan maastokaudella 2024 lintujen muutonseurannat, metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys, pesimälinnustوسelvitys ja suurpetoihin painottuva lumijälkilaskenta.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealueella saattaa esiintyä saukko. Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Hankealue sijoittuu Kaskisen susilauman reviirille. Alueella myös muiden suurpetojen esiintyminen on mahdollista. Suurpetojen osalta Luke huomauttaa, että tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla määrittää.

Selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityistä huomiota taimeneen. Taimenen merivaelliset kannat ja taimen kokonaisuudessaan leveyspiirin 67°00' eteläpuolella on Suomessa luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Luonnonvarainen meritaimen on merialueella kokonaan rauhoitettu. Isojoessa on Selkämeren alueen elinvoimaisin luonnonvarainen meritaimenkanta. Sen elinvoimaisuuden varmistamiseksi mm. säädellään kalastusta ja tehdään mittavia elinympäristökunnostuksia kuten Freshabit-hankkeen valuma-aluekunnostukset ja Villamon padon purku. Taimenkannan tilaa seurataan kattavasti vuosittain.

Kari-Metsäjoki on tällä hetkellä taimenen kannalta ylivoimaisesti Isojoen merkittävin sivujoki. Lisääntymisalueita on aivan sivujokien latvoja myöten ja pienissäkin puroissa. Taimenen poikastihedtykset Karijoen ja Metsäjoen alueella ovat koko vesistön kärkitasoa ja pääosin huomattavasti korkeampia kuin mitä on havaittu esim. Isojoen pääuomassa (Saura ym. 2022, Orell ym 2022). Alueen kalastuksellinen ja kalataloudellinen arvo on erittäin suuri.

Taimenen kannalta on olennaista suunnitella työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: valumavesien ohjailu, ojien selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Samoin on vältettävä esim. teiden rakentamista purojen ja muiden uomien yli, ja jos niitä tehdään, ne on toteutettava siten, ettei muodostu pysyviä eikä tilapäisiä vaellusesteitä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistövaikutuksiin ja arvioida erilaisia tapoja jokeen kohdistuvan kiintoainekuormituksen ja muiden vaikutusten minimoimiseksi.

YVAssa on esitetty, että pintavesien osalta Kankalonselän tuotantoaluetta ympäröivistä muista hankkeista mahdollisia yhteisvaikutuksia voivat aiheuttaa lähinnä alle kilometrin etäisyydellä olevat muut hankkeet. Luke ei puolla tätä tulkintaa. Jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa. Yhteisvaikutuksia tulisi tarkastella vähintään Metsäjoen-Karijoen tasolla.

Hankealueen läheisyydessä (20 km säteellä) on 13 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta, joista osa rajautuu toisiinsa ja muodostaa isoja tuulivoima-alueita. Tämän hankkeen selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota hankkeen yhteisvaikutuksiin myös muiden lajien kuin kalaston osalta. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille (tässä hankkeessa Kaskisen susireviirille) ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja tässä hankkeessa taimen) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Luke huomauttaa, että tehdyt suurpetoselvitykset mahdollistavat vain karkean arvion lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla määrittää. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistövaikutuksiin ja arvioida erilaisia tapoja jokeen kohdistuvan kiintoainekuormituksen ja muiden vaikutusten minimoimiseksi. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja taimen) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Ari Leskelä

Ryhmäpäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.06.2024 klo 07:54:15.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Ari Leskelä

Liitteet:

Tiedoksi: